

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok	2 zl. — kr.
Na pol roka	1 > — >
Na štvrt roka	— > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:

FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-ulica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspá k nedávajú.

U lekára.

„Alleluja“

Alleluja slyší človek na všetky strany v tomto veľkonočnom čase, lebo však táto zem nemá takej čiastky, kde by ľudia necítili požehnanie kresťanstva, ktoré je základom vzdelanosti a blahobytu.

Veľká noc je radostným sviatkom celého sveta kresťanského; v čase veľkonočnom nám preukázal Kristus tú najväčšiu lásku, v čase veľkonočnom bola najskveľšia sláva Kristova, keď on zo svojej vlastnej sily vstal z mrtvých, čo žiaden smrteľný ani pred ním ani po ňom preukázať nemôhol od stvorenia sveta až po dnešný deň.

Veľká noc je sviatok radostný; lebo keby Kristus nebol z mrtvých vstal, daromná by bola naša viera, bez základu by bola naša duševná nádej v ňom skladaná, márne by bolo čakávanie vykúpenia skrze Krista.

Kristus veľa zázrakov činil; predsa ale medzi všetkými najväčší bol ten, že jeho proctvo sa splnilo, dľa ktorého on v tretí deň po svojej smrti z mrtvých mal vstať.

Z mrtvých vstanie Krista je potvrdenie ano za; ecatenie slov jeho, s ktorými on svetu hlásal, že je on Syn Boží, že je on Vykupiteľ, že je on ten zasľutý Messias.

Toto sú tie pravdy, ktoré tak oduševňujú srdca celého sveta kresťanského, že všade slyšať teraz bez ohľadu na vidiek a národnosť slovo „alleluja“, ktoré je výrazom tej najväčšej radosti, znakom uprimného, zo srdca pochádzajúceho plesania.

Keď aie také plesanie radosť vyrazujúce sprovádza veľkonočné sviatky vo všetkých krajoch tohoto sveta; veľmi vážna otázka je to, akaj významnosti je tá veľká noc?!

Čo znamená teda ten sviatok „veľká noc“ rečený? Konečné víťazstvo Ježiša Krista nad mocou temnosti a nad smrťou večnou.

Veľká noc je korunou nášho vykúpenia; ona je základom našej viery, ona je predobrazom nášho z mrtvých vskriesenia, prameňom našej úfnosti, pravdivou príčinou našej budúcej večnej radosti. Ona je štítom proti zúfaniu a ochranou proti zronenosti.

Lebo jako isto vieme, že Kristus z mrtvých vstal: tak isté je i to, že je on Syn Boží, že jeho učenie je nebeské, z neba pochádzajúce, a do neba nas dovádzajúce; že jeho Cirkev je

Cirkev Boha; a že i my čo členovia jeho tela duchovného čili cirkve, keď sa jednúc rozlúčime s týmto svetom a „s Bohom“ povieme tmavočiernej pustatine hrobu opusteného — jestli sme len opravdiví učeníci boli na zemi a verní nasledovatelia Krista: účastní budeme neomylné aj jeho slavy, ktorá sa újde každému dľa zasluh čo odmena.

Sviatky veľkonočné ale i to nám pripomínajú, čo sme povinní robiť, aby naša povďačnosť nevystala.

Jako totižto Ježiš s osláveným telom vstal z mrtvých a celkom inakší duchovný život viedol na zemi: práve tak musí aj každé veriace kresťanské srdco o to bedliť, aby veľká noc preň časom vskriesenia bola, totižto aby povstal zo stavu hriešneho.

Kristus vstal z hrobu, staňme i my z hrobu hriechov; a z ohľadu mravného života toto napomínanie a poučenie je veľmi vážne, veľkého významu.

Len tak sa vteli, to jest uskotočni slovo „alleluja“, ktoré v slovenskej reči toľko znamená, jako „chváľte Pána.“; prečo? Lebo on z mrtvých vstal, čo ale je pre nás zárukou, že s jeho milosťou i my môžeme vskriesení byť z hrobu hriešnosti k dobrému životu; z druhej strany ale z hrobu opravdivého k večnému životu slávy nebeskej.

Keď nepriateľa premôže panovník, nad jeho víťazstvom plesá jeho celý národ. A my by sme nemali plesať — ktorí sme národ a ľud Krista — nad tým že on prevládal na kríži a so svojim z mrtvých vstáním toho najväčšieho nepriateľa svojho, spolu ale i nepriateľa nášho spasenia? A veď tento nepriateľ konečne je premožený.

Aspoň veľká noc nám toto pripomína.

Keď panovník zvíťazí, ešte vždy je k premoženiu. Kristus ale tak zvíťazil nad zlým duchom, že tento nemá výhľadu nieleť na víťazstvo, lež ani sa viac neopováži povstať a postaviť sa proti Kristovi.

Tieto myšlienky sú predmetom mozgov veriaceho kresťana v čase veľkonočnom; ony nútia ústa veriacich k opätovaniu „alleluja“; tieto myšlienky nútia Cirkev ba celé kresťanstvo; aby ono pred celým svetom sa nenanbilo svoju radosť na z mrtvých vstáním Krista skvele a verejne vyjavovať.

Chváľme tedy Boha, to jest spievajme alleluja, lebo dľa slov piesne Kristus Pán vstal z mrtvých, veselme sa! Alleluja, chváľme Boha.

Napoleon Janda, novinkar v Amerike.

POLITICKÉ CHÝRY.

Chýrny rozkaz pre honvédske officierov. Plukovník Csesznak, veliteľ to Ludevítovskej Akadémie na návrh baróna Fejérváryho ministra vlastibrany, vydal rozkaz honvédskeho dôstojníckemu; v tom ukáže zakazuje officierom, aby nechodili na zasadnutia snemovne, pokiaľ ľavá strana napadá ministra Fejérváryho, takto chcel minister svoju skleslú vážnosť pred officiermi napraviť.

Tento rozkaz v snemovni mnoho hluku narušil; lebo ľavá strana vzala ho za urážku samej snemovne a previedla to, že tento rozkaz na nariadenie snemovne bol vydaný jednému výboru, ktorý má vyšetrovať, na koľko uráža on práva a vážnosť snemovne. Fejérvárymu tedy ten rozkaz ešte mnohé trpkosti zapríčinil.

Noví nadžupani. Ako „M-g.“ píše, Árpáda Mikó nadžupana to udvarhelskej stolice, vymenujú za nadžupana tordánskej stolice. Do udvarhelskej stolice ale vymenujú za nadžupana grófa Jána Haller.

Veľkonočné prázdniny snemovne. Snemovňa na Kvetnú nedeľu započala svoje veľkonočné prázdniny. Po veľkej noci v stredu to jest 8. apríla zas započne zasadnutia.

L'udová strana na dolnej zemi. Liberáli chcú osočovať *ľudovú stranu*, najradšie hovorievali, že ľudová strana sa len na horniackych medzi Slovákmi rozširuje, a že na dolnej zemi medzi maďarmi nemá miesta. Že to bola puha lož, dokázaly tie ľudové shromaždenia, ktoré minulého roku v Aboni a v Kečkmiety sa vydržovali a skvele vypadly, a od tých čias ľudová strana po dolnej zemi porád sa rozširuje. Z *Kún-Sv.-Martina* nám oznamujú, že tam 25. marca ku porade sa s ňou voličia v dome Karola Józsa vážneho to statkára. Tá porada jednoducho a oduševnene uzavrela, že *na 14. mája do Kún-Sv.-Martina* povolá na *ľudové shromaždenie* voličov celého okolia a že to shromaždenie sľubuje byť skveľým, to už i z toho vysvitá, že, ačkoľvek na 25. marca len 57 boli povolaní, predsa sa ich dostavilo viacej než dvesto, samých voličov. Oduševnenie za ľudovú stranu po celom čiročistom maďarskom okolí je veľké a zo dňa na deň sa vzmáha.

42: 58. Krátky, ale tým významnejší telegram z Viedne sdeľuje „P.-Lloyd“ 27. marca. Tento telegram zneje takto: „Podľa chýry rakúsky kvóťový výbor navrhol kvóťový pomer 42: 58;“ to jest rakúsky výbor navrhuje, aby sme my od týchto čias miesto dosavadnej kvóty 32 millionov platili 42 millionov ročite. — Čo že na to rekne barón Bánffy náš ministerpredseda, ktorý, jako i ostatní jeho ministri, viackrát sa vyslovili, že s úplnou silou zachránia záujmy Uhorska?

Náhubok v snemovni. Jako známe, obecenstvo mesta Šoproňa nedavno uzavrelo, že pisobne poprosí snemovňu, aby k väčšej sláve slobody reči zaviedla náhubkovú ústavu, že by totiž počestná oprotivná strana nemohla viac napádať úplne pokazenú vládu. Mesto *Segedín* závidelo teraz túto pochybnú slávu mesta Šoproňa a v shromaždení z 27. marca na návrh mestskej rady uzavrelo, že sa pripojuje k návrhu mesta, Šoproňa. — Liberáli sú všade jednaki, kde len ktorý jest uje, úplne zkažený je. Ani jeden liberál není uprimný, každý sa pretvaruje a podlizuje moci a vláde; to je tá chýrna láska ku slobode!

Luegera potvrdia. Jako z Viedne sa oznamuje, po konservatívnych kruhoch koluje tento chýr, že *Luegera* v tom páde; jestli by ho znovu vyvolili za mešťanostu viedeckého *bez pochyby potvrdia*. Tento chýr sa rozšíril soľ z tej príležitosti, že *Badeni* 26. marca bol na výsluchu u kráľa, a že vtedy stalo sa rozhodnutie antisemitom priaznivé; potvrdenie ale až potom by uverejnili, keď sa kráľ naspäť vráti z milénárnych slávností.

Nemecký cisár. Jako známe cestoval teraz po Taliansku, tú cestu spájajú s tým, že chcú obnoviť trojný spolok. Ale teraz o tomto ešte nemôže byť ani reči, len toľko je pravda, že cisár Vilem pripomenie, že Nemecko sa sblížilo k Rusku v asiatickej politickej otázke, čo je práve není prírodným, aby posilnilo doveru v to, že trojný spolok ešte dlhé časy potrvá.

Krajinský snem.

24. marca minister Fejérváry mal ťažký deň, hrozno ho napadali, že vykázal zo snemovne vojakov na čas pojednávania rozpočtu svojho.

26. marca sa dokončila dohoda o rozpočte torby ministra obrany. Fejérváry hneď prašil s aktami pod pazuchou. Sa započalo potom pojednávanie ministra orby, mnoho nasľuboval gazdovcom; len keby im už raz dačo i poskytol.

V snemovni veľmožov ale bola reč o návrhu vinohradov filoxerou zkožovaných sa vykajúceho. Najvýbornejšie rečnil F. Zichy, výčitky činil ministrom. Aj Keglevich nepohľadal ministra po srsti. Návrh bez preruky bol prijatý.

27. marca zaujímavejšiu reč držal Bujanovics; rečnili o hospodárstve ešte i Makksfalvay a J. Szalay. Veľmi málo ablegátov bolo prítomných.

28. marca rečnil len Štefan Kološvári Kiss; na druhého ani neprišiel rad; jeho reč tedy dlhšia bola od zajačieho chvôsta. Predseda narhoval, aby sa započala sloboda ablegátov, ktorí vraj nech si odpocívajú do 8. apr.

Upozornenie.

Dľa zákona (jako je to i vyše spomenuto) z roku 1874. XXXIII článku, ktorý svoju daň na predošlý rok do 15. apríla nezaplatili, pri popise voličov z menoslovu vynechaní budú. Vyzývame teda našich priateľov, aby svoju daň do posledného krajiara vyplatili. Lebo jestli ju do 15. nevyplatia, potom už márne bude všetko reklamovanie.

Pritrafi sa, že niektorý bez vinny zostal v reštancii s niekoľko krajiarmi, ktoré od neho len po 15. apríli pýtať budú, a tak daň musí zaplatiť či pred, či po 15. apríli s tým rozdielom, že ak len po 15. apríli platil, právo hlasovania celkom ztratil. Právo hlasovania ale za našich časov pre občanov je to najsvätejšie právo. Toho nech sa teda každý háji.

K. K.

Zakladajme potravné spolky!

Nedávno som čítal v novinkách, že v jednej londínskej nemocnici ležal jeden námorník, ktorý už od viac mesiacov ani chodiť, ani stáť, ani rukama hýbať nemôhol. Keď bol prijatý do nemocnice, mal na chrbáte malú ranu, ktorá sa mu o nedlho zahojila, on ale aj na ďalej kľavým ostal. Lekári ho všeliako liečili, ale vyliečiť ho nemohli. Teraz ale, lekári odfotografovali mu chrbtovú kosť, i videli že tam má voľačo zapichnuté. Preto mu lekár na patričnom mieste vrezal kožu, a vytiahol mu z chrbátovej kosti kus noža, ktorý mu boli volade pri bitke vstúpili. Ako mu tento nôž vyňal, o niekoľko dní zase ostal zdravý.

Keď som toto čítal, prišiel mi do rozumu náš ľud slovenský, ktorý už od dávna kuhá, v ohľade hmotnom. Že čo je príčinou jeho choroby, k tomu netreba fotografu, to každý rozumný človek vidí, len náš ľud to ťažko hápe. Jedna príčina jeho choroby je žid, ktorý jako pijavica lipne na vrecku, na majetku jeho. Dôkazy toho sú zrejmé. Kde sa raz žid usalašil, tam gazdovia očividome chudobneli, žid ale bohatnul. Znam žida, ktorý asi pred dvadsiatimi rokmi otrhaný, šarpaný, s jedným batoškom na chrbte, v ktorom bol celý majetok jeho, prišiel do jedného mestečka, kde je dnes už najväčším pánom. A takýto je nie len jeden, ani dvaja, ale hockofko v celom Uhorsku! Akože títo zbohatli? Ziaľž vzali do ruky sekeru, a išli drevo rúbať, alebo sa chytili pluha, a obrábali zem? O nie! to je pri ťažká práca pre nich; oni z bohatli z kšeftu.

Zaiste už každý počul toto slovo „kšeft.“ zvláste v terajšom čase, keď židia celé Uhorsko zaplavili, ako nekdy kobyľky Izrael, a celé kúpectvo skoro v svojich pazúroch držia; však ale málo sa nájde, ktorý by mal opravdivý pochop tohoto slova. Ja som sa tiež len náhodou dozvedel, čo to slovo v terajšom svete znamená. Ako? to vám hneď rozpoviem. — minulého leta stretol som sa s dvoma ženičkama, ktoré asi nasledujúci rozhovor viedli; kdeže si bola Kátra? — opýtala sa prvá. — Bola som v konzule, kúpila som si ľa túto handru (šatku); hádaj len čo som dala za ňu? hovorí druhá. V meste ti hu veru nedajú od zlatovky. No v konzule hu dostaneš za deväťdesiat krajciarov. Mne to ale nikam nešlo do hlavy, ako môže tuná šatka, ktorá v meste zlatku stojí, deväťdesiat krajciarov stáť. Preto hneď som sa dopytoval čo to majú za konzulu? I vysvetlili mi, že je to gazdovsko-potravný a úverný spolok, alebo konzum, ktorý tunajší ľud konzulom voľa. Nemáš pochopu švagre, — pustil sa môj

švagor hneď do reči — čo kšeft! Naš konzum ešte len štyri mesace jestvuje, a pozri si tu a čierno na bielom, koľko už má čistého osohů, tisíc tristo dvacať päť zlatých, aj niekoľko krajciarov. Naš konzum necieľi, aby zbohatnul, ale aby ľud potrebný tovar za lacnejšiu cenu dostal. Vezmime teraz k tomu, že ešte mnohí, ktorí sú v židovských pazúroch, bočia od konzumu, a predsa taký zisk za štyri mesiace! to je skoro do neuverenia!

Vtedy mi svitlo v hlave. Teda keď konzum, ktorý všetko lacnejšie predáva, mal toľký osoh, koľký osoh by bol mal žid. Nepoviem moc, ale najmenej tri, štyri tisíc. Lebo žid si napred obzre človeka, ktorý chce niečo u neho kúpiť, a potom mu povie cenu. Ak vidí, že má pred sebou takého, ktorý sa do veci nerozámie, toho natiahne, ako len môže. A toto je u neho kšeft. Keď predá nejakú vec ešte raz za takú cenu, ako je ona hodná; to on volá dobrým kšeftom. Keď narobí pálenky, alebo vína z vody a všeliakych škodlivých látok, a potom to draho odpredá, to je u neho len kšeft. Keď chudobnému utisknutému človekovi požičia peniaze na strašné úroky; to je tiež len kšeft. Vidiš teda čo je to za zviera ten terajš kšeft! Takto židia bohatnú z kšeftu, to jest z tvojich krvopotných zarobených krajciarov ktoré do židového vrecka idú! Preto si ty ľudu môj klavý už od toľkých časov! Toto je ten nôž, ktorý nasí tvoje zdravie! No ale nezúfaj nad tvojim položením nie je ono tak zlé, tá tvoja choroba je nie smrteľná, dá sa ona vyliečiť, len musíš chcieť, a dobré protileky užívať.

Jeden najlepšii a vyprobovaný liek proti tvojej chorobe je zakladanie gazdovsko-potravných a úverných spolkov čili konzumov. Výhoda týchto spolkov je tá, že všeliaky potrebný tovar, za lacnejšiu cenu dostaneš, a osoh nepovandruje viac do nenasýtených židovských, ale ostane v tvojich rukách. — Často sa stáva, že sú ti potrebné na chytro peniaze, či už na pohrab, či na krštenie, či na daň, a nemáš ich; preto alebo po sporiteľnách chodiš, alebo si ideš k židovi požičať, ktorý sa smiluje nad tebou, a dá ti peniaze na do neba volajúce úroky. Keď si ale založíš konzum nebudeš musieť o takýchto pádoch po šporkassách sa túlať a drahý čas márneť, ani žida o milosrdenstvo prosť, v konzume dostaneš pôžičku na ľavné úroky. Konzumy sú pre teba neoceniteľné dobrodenia, a zkaža nespravedlivého kšeftu. Toho zrejmy dôkaz je to, že sa ich židia bojá. Uvediem tuná len dva príklady. Keď prevelebný pán Andrej Hlinka, farár sljačanský, chcel založiť v spomenutej dedinke Černovej gazdovsko-potravný a úverný spolok, židia všemožným spôsobom chceli pr-

k. z. í snahy jeho. Ale darmo. Keď si ružomberčania chceli založiť konzum, židia behali od Pontiuša k Pilátovi, aby prekazili utvorenia tohoto spolku, a chcjúc zničiť aj okolité konzumy, utvorili spolok, a usniesli sa, že od týchto čias, žiaden týmto konzumom tovar nepredá, a vyzvali aj direkcie mlynov, aby viacej týmže konzumom múku nepredávali.

Bojá sa teda, že im konzumy odoberú masné hrnce, v ktorých sa do teraz kochali. A ich bojzlivosť je nie bezzákladná. Lebo kde si raz založia konzum, tam je koniec kšefu, tam žid najlepšie urobí, keď sa soberie, a ufujazdí čím skorej preč. Hore sa teda do práce!! Vytrhnime z tela ľudu nášho ten nôž, ktorý ho hatí vo predovaní. Vyslobodíme ho z pazúrov židovských; učiňme ho hmotne neodvislým! Zakladajme gízovsko-potravné a úverné spolky, lebo: „Spolky tieto sú základom znovurodenia spoločnosti kresťanskej, oni budú tie čarovné prúty, s ktorými ľud z duševnej a telesnej poroby vymaníme.“!!

Vendelin.

Kde privedie židovský liberalismus?

Židovskí liberáli ukrutný boj vedú oproti kresťanskej viere. Všetko chcjú znivočiť, čo je kresťanského a čo dovčulku znivočené ešte nebolo. Židovskí liberáli jako u nás tak i vo Francúzsku celou silou na tom všemožne pracovali, aby ten pospolitý ľud od navštevovania chrámu božieho, a tak aj od kresťanskej viery celkom odtrhli, čo sa im behom dlhšieho času z čiastky aj podarilo. Chudobný ľud menovite vo fabrikách pracujúci netelu a sviatok nikdy nezavšatil, a bez prestania jako dajaké hoviadko zapriahnutý bol. Ký div, že medzi tými, ktorí o Bohu, o viere, o svedení a o svedomí nikdaj nič nepočujú, survými krutými bezbožnými zostanú a budú z nich anarchisti a socialisti a jako takí dinamitom a bombami kantria všetko čo im pod ruku príde. Medzi týmto ustavične pracujúcimi nadenníkami najšli sa mnohí, ktorí poráženu prosbu zaslali na francúzsky krajinský snem, a pánov ablegátov o to prosili, aby vyniesli zikon, dľa ktorého, aby 7-mi deň, t. j. v nedelu jakákoľvek služobná práca zakázaná bola. Francúzsky snem ich žiadosti zadosť učinil, ale tak, že ten siedmy deň, v ktorom by si od práce odpočinuli, aby nie nedeľa, ale ktorýkoľvek iný deň bol. Prečo? Zaiste nie pre iné, len preto, aby ubohý ľud v nedelu do chrámu ísť nemôhol. Hľa z tohoto vidieť, že ten židovský liberalismus kde privede narod, ak proti nemu zavčasu bojovať nezačneme. Nech teda každý za svedomitú vec sebe pokladá,

aby židovský liberalismus u nás čím skorej zlomený bol.

Ku tomuto cieľu spojme sa všetci kresťania, obetujme naše peniaze, majetky v tomto boji, práve tak jako naši predkovia obetovali zlato, striebro a všetky majetky len aby turka z krajiny vyhnať mohli. Židovskí liberali pre krajinu sú nebezpečnejší nepriateli jako b. li niekdy Turci a Tatári.

Uprimné slovo ku kresťanským manželkám!

Z dejepisu je nám známo, že jak hrozné otroctvo panovalo za starodávnych čias. Nešťastní otroci nie za ľudí, ale len za dobytok považováni boli. Jejich pán ich hromadne mohol p. e. lať ba aj zamorďovať. Nešťastné bolo aj postavenie manželky. Ona nie zákonnitá manželka, a e len do istého času tr. ená služka bola, ktorú keď jej majiteľ zunoval, od seba nemilosrdne odstránil, odohnal.

Z tohoto ohavného otroctva ľudské pokolenie viera kresťanská vymanila. Viera kresťanská bolz, čo aj manželku rovnopravnou učinla s manželom. A preto menovite kresťanské manželky v. l. kou úctou sa chovali oproti svätej cirkve. Následkom čeho medzi sv. cirkvou a kresťanskými manželkami a panenkami zvláštny svázok lásky a povďačnosti sa vyvinul. Cirkve svätá b. ánila a zasávala kresťanské manželky kedýkoľvek ony v svojom práve napadané byly, a na vzájomní pobožné žensképohlavie ned. volilo, aby cirkve ut. a. o. vará bola. Ďaleko by ma to zaviedlo, kebych ku dokázaniu tejto pravdy z dejepisu príkladv encel predniesť. Dosť mi je sa odvolávať na terajšie časy.

Čo zavdalo príčinu ku tomu, aby cirkve svätá boj viedla oproti židovským liberalom? Čo iné, jako v prvom rade tak zvaný cvilný sobáš, ktorý dovoluj, že manžel a v istých pádoch od mu a celkom rozš. bášena byť môže. Jestli teda cirkve sv. za právo kresťanských manželiek bojuj, celkom spravodlivá v. c. je, aby ju kresťanské manželky v tomto boji napomáhly. A jakým že spôsobom sa to stať môže?

V prvom rade potrebné je, aby ste na kresťanskú výchovu dietok vašich zvláštné dohľadali. Ak liberáli v Uhorsku ešte d. ho panovať budú, môže sa stať, že jako vo Francúzsku tak i u nás v. učovanie náboženstva v škole zakázané bude. Vo Francúzsku sv. k. ž. Ježiša v škole liberáli netrpia. Zavčasu štepte do srdca vašim dietkám lásku, svornosť a neohrož. nú oddanosť ku ľud. strane. V druhom rade, aby ste na kresťanské mravy vašich domácich riadne dohľadaly. Veď kresťanská manželka je opravdivým kňazom v kresťanskom dome, domáce ohnisko vzájomnej lásky a vernosti je opravdivým oltárom, na ktorom ony svoje pobožné modlitby, vzdychy ku trónu Najväčšieho zasielajú.

Nedovoľte, aby vaší manžel a synovia d. o krčn y chodili, a tam seba o č. st. rodinu svoju ale o majetok pozbavili. Miesto toho postarajte sa o nejaké kresťanské č. t. nie, ktoré nech vaše do školy chodiace dietky na hlas č. í. ajú, keď ste si už domcu prácu vykonali. Zo srdca žiadame bársby každá kresťanská rodina slovenského jazyka s „Kresťanom“ zaopatrená bola. Lebo „Kresťan“ vás poučí o všeličom, on ospalivým oči otvára, a tým ktorí sa už zobudili, nedovoľí, aby

do drieroty zpiatky upadli. A preto držte si za povinnosť drahé kresťanské manželky, a panenky, aby naše novinky »Kresťan« čim viac rozšírené boli. Kde »Kresťana« ešte nečítajú, tam všetko hlboko spí. A takých dedín je veru ešte veľmi mnoho. A preto pri každej príležitosti odporúčajte ho vašim priateľom a príbuzným. Na tom pracujte, aby na každých sto obyvateľov aspoň dva kúsky chodily. Jestli sa vám pošťastí »Kresťana« tak rozšíriť, že na každých sto ľudí najmenej dva »Kresťany« padnú tedy »Kresťan« týdenne vo 200 tisíc exemplárov tlačený bude. Vtedy vaša ľudová strana istočne zvíťazí, lebo vtedy na liberálnej strane budú len sami židia a niekoľko úradníkov, ktorí sa o svoj chlebičok obávajú, a v ľudovej strane budú všetci kresťania nech sú oni katolíci alebo evanjelici.

Sbierajte teda čim viacej predplatiteľov »Kresťanovi« lebo on na horrých stranách najviacej rozširuje ľudovú stranu. Komu Pán Boh viacej majetku požehnal a vidí, že jeho priateľ alebo sused rád by čítal »Kresťana« ale mu nestačí, lebo s drobnými dieťkami obsypaný je, tomu nech on predplatí »Kresťana« veď neumelých vyučovať je skutok milosrdenstva. Známa šlechtná duša kresťanská, ktoré aj do teraz svojim chudobným spoluobčanom 5—8—10 ba aj 20—30 kúskov z »Kresťana« predplatili. Ale sú im aj povďační zato. O bársby Boh všemohúci čim viacej takýchto dobrodincoŕ prežehnal ľudovej strane.

Konečne veľká úloha očakáva kresťanské matky a manželky pri budúcich voľbách ablegátov. Vtedy keď tá kresťanská matka a manželka nech si za svedomitú vec pokladá, aby jej manžel a syn čo rá votum od židovských liberálov zostrašený alebo zakupený nebol. Jestli vašmu mužovi alebo synovi richtár, notár, služný alebo jakýkoľvek úradník mu hrozí, že ho pokutovať budú, že mu porciu pozdvihnú, že mu syna do vojny odoberú, že mu kapitál vypovedia, že ho z hory a z pasienku vytvorí, že mu právo šenkovania odoberú, a keď následkom tohoto strašenia váš ubohý manžel alebo syn bude v rozpakoch, že čo má urobiť vtedy buďte mu pri boku, osmelujte ho, a povedzte mu, že jeho svedomitú povinnosťou je ratovať drahú vlasť a svätú vieru, ktorú židovskí liberáli za našich časov nohami šliapu.

Jestli by vás niektorý korteš liberálny na liberálnu stranu zakúpil chcel, povedzte mu, že judášské peniaze len v prítomnosti dvoch svedkov prímete, k čomu jestli on neprivolí, vyznaňte ho von z vašeho príbytku. Slovom vy kresťanské manželky a panenky učte sa od viederských paní, že čo máte robiť pri budúcich voľbách. Viederským dámam má sa v prvom rade pripísať víťazstvo ktoré kresťanská stránka vo Viedni nad židovskými liberálmi zvíťazila. Už mesiacmi a mesiacmi pred voľbami rovnakene pracovali ony jak v kresťanských rodinách tak aj v kresťanských kruhoch a spolloch. Po krajcari sbieraly medzi sebou na výdavky kresťanskej stránky. Takto po krajcari tisíce a tisíce zlatých sbieraly. Z týchto sobjeraných peňazí predplatili kresťanské novinky pre chudobných ľudí, zaopatřily zástavy, kokárdy, slovom postáraly sa o to, aby mali peniaze ku zakritiu potrebných výdavkov pred voľbou a pri voľbe.

Hľa kresťanské manželky a panenky príklad; nože nasledujte ho. Nehovorte, že však ešte dost času ku tomu. Berte sa ku práci zavčas, aby keď v jaseni voľba prínde, liberáli sa presedčili, že ľudová strana je z kutého železa urobená reťaz, ktorú žiadne figle a podlhší liberálne už viacej roztrhať nemôžu. Boh všemohúci nech vám je v tomto na pomoci!

„Opravdivý kresťan.“

Nedávno sme už spomenuli, že židovskí liberáli zakladajú jedny židovsko-liberálne noviny v slovenskej reči tým cieľom, aby úbohy slovenský ľud do blúdu priviedli. V tom sa ustálili, že meno tých budúcich novín bude »Vodca ľudu kresťanského.« Toto sme z úst tých počuli, ktorí novinky tieto písať majú. Keď sme ale my v našom »Kresťanovi« závoj s tohoto liberálneho ancikrista strhli a tohoto liberálneho satanaša v celej svojej oškľivosti predstavili, vo verštaku tohoto liberálneho ancikrista, tak sa zlakli, že meno jeho hneď na »Opravdivého kresťana« premenili. Vy liberálni satanaši, nemýlte ubohý svet s vašim »Opravdivým kresťanom« ale dajte mu meno lebo Opravdivý Satanaš, alebo »Opravdivý žid.« Netupte krásne meno »Kresťana,« nehanbite sa za vaše diabolské ciele, veď už celý svet zná, že čo znamená to slovo »liberalismus.« Pekelný lucifer nech si jakékoľvek šaty oblečie, on preto vždy len luciferom zostane, od ktorého sa každý kresťan nech je on katolík, alebo evanjelík s oškľivosťou odvráti.

Budme svorní.

Keď sa nemýlim, nuž v mesiaci júni minulého r. čítal som v »Národných Novinách« jedon článok o katolíckych kruhoch s podpisom »Veritas.« Zlé nedobrá sa tu písalo proti kruhom katolíckym.

Docela rozčuleny som bol, lebo redaktor to pomerkovanie bol urobil, že ten článok od jedneho výborného kat. kňaza pochádza. Nevie sa už úplne rozpanätať na príčinu tohoto článku. Ani pravda, myslím, nebola vyjadrená v tom článku. Neskoršie však keď som sa dozvedel, čo je vo veci, v »Pútniku sv. Vojtešskom« v druhom čísle tohoto roku prišiel jedon dopis »Od Ž liny« zase len pod tým podpisom »Veritas.« Auctor je ten istý; obsah temer ten istý, len tichší. Tak náruživivo sa viacej nevyjadruje.

Celý dopis mohol by sa dať na dve čiastky rozdeliť. V prvej čiastke pojednáva o pred vychádzaným »Kresťana« jestvujucej ľahostajnosti kňazov, o rozširovaní »Put. sv. Vojt.« neúčinkujúcich. »Aby vraj nekřičali na nás, že sme pánsłavi!« »Ten kňaz, ktorý reč ľudu veriaceho nemiluje, nemiluje ani vieru a náboženstvo ľudu svojho.« Páni farári trenčianski, ktorí ste sa napokanie dali, a teraz už horlivo pracujete, rozširujete »Kresťana« a »Pútnika« či ozaj ste nemilovali reč slovenskú a náboženstvo ľudu veriaceho? Alebo neviete »v slušnej reči predniesť« vec svoju náboženskú, iba len na »po-

horšenie.» To neverím! Netvrdím, že ste nechybili ale vás vylúvam, keď do povahy beriem ten duch sveta, ktorý vtedy fúkal. Z druhej strany sa ale teším, lebo teraz našu ľudovú stranu prenasledujú zimou, hladom a smädcom, v tom páde ale by nás prenasledovali aj ohňom. Teším sa, ešte raz hovorím, lebo teraz týmto ošklivým heslom ľudovú stranu shnúsiť nemôžu.

Ďalej pán «Veritas» sa veľmi mylí, keď reč ľudu tak úzko spojuje s náboženstvom. Ja tak myslím, že sa kňaz na kazateľnici jedine za slúžebníka božieho má považovať. Kto prenasleduje katolícké kruhy, ten prenasleduje aj katolícké náboženstvo. Rímsky Otec schvaľuje, áno vyzýva vodcov náboženstva, aby tvorili kruhy katolícké. „Veritas“ sa mu protiví, lebo vraj kruh katol. zaiste žilinský, má i takýchto údov, ktorý v piatok mäso požívajú, v hneve roky a roky zotrúvajú, sved' zanedbávajú, pri voľbách so židmi a liberálmi sa boskávajú a t. d. Odvetim, že i Cirkev katolícka je jedna spoločnosť a to svätejšia nežli sú kruhy, nuž vytvorí z nej a zahnať všetkých hriešnikov.

Prednášky držať. Ale akie? Len nábožné, alebo aspoň s náboženstvom spojené. Keď by ste bol býval v Ružomberku na prednáške p. biskupa Belopotockého ešte by ste nebol vydal tie svoje články.

Pútnikovi t. j. redaktorovi odporúčam, aby tie dopisy, kde sa jedná o boji proti kruhom, jednoducho neprijal, keď chce, aby sme ho podporovali.

Jedon biacovčan.

Do žalára odsúdený kaplan.

Ešte minulý rok v septembri stalo sa, že v Garam-Kis-Salló, jedno malúcké dievčatko ktosi zamo doval, a ľudia v obci to rozprávali, že to dievčatko istý žid Ignác Adler zabil, tým cieľom, aby jej krv vziať môhol. Smutnú túto udalosť Ján Fusz kaplan z Garam-Kis-Salló v jedných uhorských novinách opísal, za čo ho Ignác Adler zažaloval. Medzitým Ignác Adler už či z hanby a či z hryzenia svedomia, sa obesil. Ale jeho dve deti žiadali, aby súd oproti Fuszovi kaplanovi ďalej velený bol. 26. marca kaplan Fusz na 14 dní do žalára, a na asi 200 zlatých pokuty odsúdený bol.

Z tohoto vidieť, že oproti židom nič neslobedno písať ale keď židia oproti kresťanom píšu ohavné veci, zato sa im ani vlas nepohne. Že t. kto píšu židovské noviny o kresťanoch, nadovšetko ale o katolíckych kňazoch, o tom sa každý presvečiť môže, kto zná uhorsku, alebo nemeckú reč. Ošklivé sú tie veci, ktoré židia v svojich novinách každý deň popíšu, už sme viackrát spomenuli, že tej pačmage Sá ni Goldsteinovi nič sa nestalo zato, že v svojom cesnakovom kalendari kresťanskú vieru na posmech obrátil. A úradné rabin-ské noviny „Egyenlőség“ takto píšu: „Obeste pátra Lepsényiho za nohy na plafond kráľovskej sedrie, potom pod vrcholec hlavy položte mu zapálenú sviečku,

žeby plamň na kožu mu páčil, atď.“ — Nuž čo by povedali židia, keby sme my takto písali: „obeste žida na prvú vrbu“, zaiste hneď by nám pravdu na krky zaviesili, a pod výv. som „izgatáš“ by nás aj odsúdili.

Do žalára odsúdený farár.

Sotva sme horespomenutý článok napísali, už sme zase nový chýr dostali, dľa ktorého Jozefa Badíka farára zo Skalitého (Trenčianska stolica) kráľovska sedria v Trenčine 28. marca na jedon mesiac do žalára a na 179 zlatých útraty odsúdila. Na pána Badíka tento žalár je tým ťažšou pokutou, že je veľmi nezdravý, a aj s fary sa má zrieknuť a na pokoj ísť. P. Badík tým bol obviňovaný, že z kazateľnice ľudí búril proti židom. — Bože daj nám trpezlivosť, aby sme toto prenasledovanie s trpezlivým srdcom znášať mohli.

BESEDNICA

Na Veľkú Noc.

*Keď Syn Boží, Kristus narodil sa z Panny,
z vôle Otca svojho na zem s neba,
by moc hriechu zlomil, hlásal vieru pravú:
o, človeče hriešny — konal to pre teba!*

*Posvätné keď svoje telo trápil hladom,
učil temných láske Božej ku velebe,
hlásal všemu svetu samospasnú vieru:
o, človeče hriešny — z lásky to ku tebe!*

*Keď na dreve križi trpel horké muky,
k nebu volaly tam Jeho ťažké rany,
svätá Jeho krev sa prúdila mu z boku:
by otvoril tebe nebies slavné brány.*

*Ťažkou smrťou križa umieralo telo,
sklesla Jeho hlava zbičovaná, zbitá:
podstúpil smrť ťažkú z božskej svojej lásky,
aby s teba bola ťažká vinna znatá.*

*Na tretí deň potom slávne z mrtvych vstal On,
smrti moc zlomila Jeho božská sila;
potrel satanáša, sklonil synov hriechu,
a nad smrťou láska večná zvíťazila!...*

*To pre teba všetko — o, kresťane milý!
aby kliadbu hriechu On snal s tvojej hlavy:
aby opustil blúd, poznal vieru lásky —
a raz učastným bol nebies večnej slávy.*

Emanuel Filkorn.

Pánska chuťka.

Za času keď vo Svrčinnom káva vznikla, čo asi pred 20 rokmi byť mohlo, naraz ostal Jano mrmrajom, vrtohlavom, kyslým, nespokojným, ovesil hlavu a to všetko pre tú „nobl“ kávu.

Jano totižto dlhé roky slúžil u Krigovských, a ponevác s volkami pri dobrom jak zlom počasí cez celý deň na frišnom a zdravom povetrí sa usilovne prechádza, a pri orani, bránení, nakladaní a skladaní sa veru nešanoval, nie div že mu ten jednoduchý domášny kost, ktorý mu Krigovská nastolila, či už halušky, kulaša, múka, švábka, lepšie chutnal ako chocktorému sedemspáčovi zajačina, šnepy, čaj atď. A veru on bol vždy prvý v mise a ostatný z nej.

Keď ale bolo počuť, že u „pánov“, predne u polesného (ferštera) a pána farara raňajšiu polievku už odstránili, a že sa títo prední ľudia len v tej kávičke kochajú ktorá až hen voľade v Azii kvitne, tu bolo koniec s Janovou spokojnosťou. Jeho najväčšou žiadostou bolo, aspoň jeden, jedinký raz s tej spanilej kávy okúsť mōcť.

Lenže s Krigovskou nedalo sa tak ľahko shovárať. Ona to nepochopila, a len každé ráno dávala to jalové mlieko. A keď sa Jano v nedelu po kuchyni potieral, a daktorú pokryvku zdvihnúť, či ozaj nevonia tak v tom hrnci, ako niekedy pred polesným, keď tade s volmi na pole ide, tu gazdinka celá rozježená, začala kričať:

„Pozrite že ho len, var' bys' kávu chcel? Veru by sme my chytro vygazdovali, keď sluha pánom ostane a kávu bude piť, a my pojdeme po žobrani, na naše staré dni! . . . Kávu . . . hej . . . to si vybi s tej kotrby . . . zviaž si tvoj batožtek, keď ti je nie dost čo my máme! Dvere sú dost široké aj pre teba, choc si ináč aj usilovný!“

Darmo . . . s Krigovskou sa nedalo nič vykonať, pre ňu veru nadarmo kvitnú v Azii kavové stromky.

Jano sa teda odhodlal svoju chuťku iným spôsobom uspokojiť.

Keď raz polesný pred domom pod lípami pohodlne si sedel, a z dlhej fajky kúrnil, dostal Jano smelostí, skriknúc na voly, Hoó . . . zastal pred ním: Polesný, súc privetivý človek, hneď ho oslovil. „Nuž čo že a jako Jano?“

Na čo chytrý Jano odpovedal:

„Nuž veď bolo by len bolo, ale . . . ale . . . kávy by som rád!“

„Pozrite si ho len,“ hovoril polesný, to ti je za pánska chuťka! Tak sa mi zda ľudia, že vy by ste všetko chceli mať, a keď čínský cisár muchu zje vy by ste aspoň jednu nožku chceli zkusiť. No . . . ja fa nechcem pozbaviť tej kávy, choc je preklate drahá . . . do neuverenia! Nuž vieš, prídeš v nedelu po obede ku mne . . . ale sa dokradni zadkami pomedzi kry, aby ta nejako moja žena nezbadala, bo tá je veľmi háklivá v tejto veci a nech by sa tak dozvedela, naučila by nás veru kávu požívať i mňa i teba!

Boly že to za krásne časy pre Jana tie dni od stredy po nedelu. Celé dni plaval v radosti, v noci ale sníval o tých budúcich rozkošoch a rozprával každému s kým sa stretnúť i svojim volkom, pod prísnu pečatou zamlčania, že na nedelu kávu dostane. S pol pleca hľadel na každého, kto tu biednú zapraženú polievku jedol, a už pri samej myšlienke na sladkosť šlachetnej kávy, mu slinky z úst padaly.

Spomneť musím, že keď káva vznikla málo kto

vedel čo je to, ako sa má pripraviť alebo zjesť. Prá e tak, ako keď švábku (gruľu) z Ameriky k nám doniesli, jeden bohatý pán dal tie zelené gulky vypražiť a svojim hosťom nastoliť.

Podobne bolo i s Janom. Keby sa ho boli spytali, či lyžkou, vydličkou a či nožom má ísť do tej kávovej vojny, od samého rozmyšľania bol by hádam i hladom umrel.

S takýmto Janom mohol veselý polesný nevinný žart vykonať, ktorým ho od tej pánskej chuťky vyliečil.

Jak náhle bolo po službách božích a ľudia sa domov pobierali, vkradnul sa milý Jano na palcách cez kry potichučkv, aby sa daako neprezradil a štedrému pánu polesnému večernú kázeň neutržil. Oči sa mu blišťaly viac že malému dieťaťu, keď mu prvú čerešňu pr.d ústkama bombálame. Podarilo sa mu nezbadane vojsť do stodoly, onedlho tam bol i polesný s tým spanilým jedlom.

Polesný ale, keď už kávu boli vypili, pošiel do kuchyne a tam medzi chichtaním dievok a vážnym úsmevom jeho statnej polovičky, odkrojil hodný kus chleba, potom vstrčil lyžicu do jedneho hrnca, v ktorom boly nazbierané vyvarky (grunt) od kávy. S tými vyvarkami potrel asi na palec hrubo chlieb, a to dal teraz Janovi, ktorý pachtivé siahnul po ňom.

„Tu máš Jano, aspoň raz po chuti! Sadni si tam pekne na seno, daj pozor abys' dačo nerozsypal . . . a jedz do chuti . . . . . viacej si dostal ako my všetci! . . .“

A Jano pozorne šiel na seno, tam sa pohodlne uložil a oboma rukami držal pred jasajúcou tvarou ten kávový chlieb, a voňal s nevyslovným rozkošom do okola, a od kraju ku stredku a zase naspäť ku kraju. „Ach“ . . . vacej nebol v stave prehovoriť! . . .

A potom . . . potom oblíznuť trochu jazykom, a potom . . . potom zabrznuť ale tak s chuti iste do polovice toho chleba, zaťvoril oči a hryzol a kúska silou mocou, a polikal a dusil len mu tak potronil s celého tela. Ani sa nerozepamätal či kedy v živote tak fažku prácu konal!

Konečne podarilo sa mu prvý kúsok dolu zdusiť; na druhý ale už nemal chuti. Skočil hore, mrštil s hnevom ostatok chleba do kúta, a utekal odpluvajúc a ústa utierajúc von zo stodoly a cez všetkie kry, a kričal čo vládal:

— „Pfuť . . . raz som kávu jedol, nikdy viacej!“

Od tých čias chutnala Janovi zase zapražená polievka, a všetko čo Krigovská navarila. A jestli nektorý sluha alebo paškrtná slúžka nebola spokojná s tým zdravým jedlom, vtedy vážne zdvihnul palec a hovoril:

— „L'udia boží! nedomnievajte sa, že je to všetko dobré čo páni v ich roztopašnosti pojedia . . . . . ja som to skúsil!“

Veru má pravdu a pán farár Kneipp, ktorý vydatne bojuje proti zdraviu škodiacej káve a na miesto tej sladovú (z jačmeňa, jarcu) odporuča, mu veru tiež prisvedčí.

Dľa cudzieho Hrajnoha.

CHÝRNIK

Ku cteným čitateľom!

S Božou pomocou sme prekonali beh prvého štvrt roka. A tak úctive prosíme tých ctených predplatiteľov, ktorí len na štvrt roka predplatili, aby znovu predplatili na ďalší čas, lebo kto neplatí, tomu noviny nemôžeme poslať.

Mnohí odberali dovčuľ naše novinky, a platiť sa im nechcelo.

Keď si oni do povahy veznú, že i my máme náramné výdavky; i mi musíme jesť, aby sme živi boli, nenie možno, aby svoj dlh nevyrovnali a i naďalej nepredplatili, ba i nových predplatiteľov nám nezískali.

Čas. V Budapešti 30-ho marca celý deň skoro bez prestania — viackrát so snahom pomiešaný dážď pršal. Úmernosť tepla bola 2·4 stupňov. — Po Uhorsku dáždivý čas, zvláštne na dolnej zemi bol hojný dážď. V severných Karpátoch padá sneh. Najteplejšie bolo 98 stupňov, najchladnejšie ale v Štiavici 1·1 stupeň. — V strednej Európe úmernosť tepla bola nižšia než v predošlé dni a po Rusku byly silné mrazy. Najteplejšie bolo v Brindisi 13·1 stupeň, najchladnejšie v Petrohrade — 12·6 stupňov, vo Viedni 2·6, v Ríme 7·6, v Paríži 3·3, v Berlíne 3·5, v Sofii 11·4, v Carihrade 14·2 stupňov bolo tepla. — Predpovedá sa: Môže sa očakávať dáždivé počasie s chladnými vetry.

Kráľ na návšteve. Jeho Veličenstvo kráľ 29-ho marca v poludnia v sprievode hlavného vojanského pomocníka grófa Paar prišiel do Welsu. Na stanici pozdravili ho arciknieža Franc Salvator a arcikňažna Mária Valéria, s ktorými potom Jeho Veličenstvo od lichteneggského kaštieľa dal hnať. Úradné prijatie na zrejmu žiadosť kráľa vystalo.

Záležitosť Pulského sa dokonala. Karola Pulského chýrneho to direktora krajinskej obrazárne, ktorého, ponevác z krajinských peňazí nevedel počty vydať, najprv za blázna vyhlásili, potom ale zatkli a vyšetrovaniu podrobili, teraz za celkom nevinného vyhlásili, že vraj žiadne krajinské peniaze nepremárnil, a že vraj v krajinskej obrazárni je všetko v tom najväčšom poriadku. Hja liberáli čakali na veľkonočné prázdniny, keď snem nebude pospolu, aby táto vec na veľkú noc mnoho kriku nenarobila. Čo figel, to groš!

Liberálna pomsta. Z Kokovej (gemersk. stol). naši predplatitelia nám píšu, že minulé číslo Krestana, ktoré viacerým predplatiteľom prišlo v jednom obalku do Rímabáne, našli na smetisku dotrhane. Tedy poštar

v Rímabáni ten obálik vydal, lež všetky tie noviny dostaly sa do jakýchsi nešlechetných liberálnych pazúrov, ktoré sa chcely na tom nevinnom papieri pomstif. Tu vec tak nenecháme, lež tu v Budapešti poštovej direktcii sme už oznámili, prosiac ju, aby v tejto záležitosti prísne vyšetrovanie nariadila.

Z Malých Levár, (Kis-Lévárd). Z prešporskej stolici nám píšu že sa aj tam „katolícky kruh“ založil, ktorého štatuta sú na vys. ministerium už odoslané. Tiež v tej istej obci veľ. p. Jozef Beran a Jozef Batora z lazaristskej kongregácie vo Viedni od 2—9. februára vydržovali sv. missie pre Iud.

Revolver pred kňazom. Ku Antoňovi Mohl, farárovi to v Rábe onehdy dostavil sa Jacint Bokányi tamejší pekár a veľmi rozdráženým hlasom prosil, aby ho hneď vyspovedal. Farár zvedavo sa díval na toho človeka a pýtal sa ho, prečo chce sa tak naponáhle spovedať. Bokányi na to vytiahol revolver, a obrátil si ho do prs a riekol, že jestli ho hneď nevyspovedá, že sa hneď tam pred jeho očima zastrelí. Farár Mohl mu na srdco hovoril a držal ho slovom, pokým neкто neprišiel od policie, ktorú farár medzi tým uvedomil. Nezadlho prišiel policista a toho rozhorčeného človeka zaviedol do špitáľa, lebo pravdepodobne ten ubohý je pomätený na rozume.

Never židovi. Obec Stankovany v Iuptovskej stolici odkúpila jeden dom pod krčmu za 6000 zl. od Dávida Lakner, žida stankovanskeho, veľmi bohatého. Žid ale si pomyslel, že predsa len lepšie bude, keď krčmu nepredá. I tají teraz výboru obecnému do očí, že to neni pravda, jako by dom svoj bol odprelal. Žid tento vždy sa vystatoval, že má útle svedomie, že on nikoho neoklame.

Vandrovanie zo Spiša. Stračne pribýva počet tých, ktorí zo Spiša do Ameriky vandrujú. Tak z obce Toporc piata čiastka obyvateľstva, z Malých-Lomnic, ktoré majú 900 obyvateľov, 200 vyvandrovalo, z Mordury 144, z Bušoviec 65 opustili svoju vlasť. Najviac vandrujú zo spišskej Bely, kde zpomiedzi 2500 obyvateľov 500 vyvandrovalo. Táto vandrovná mania ešte sa zväčšuje na tolko, že je už cítiť nedostatok na robotníkov. Za príčinu tohoto smutného výjavu udávajú, že roľníctvo je v zlom položení, že cena zbožia je nízka, svinský dúf a doch dobytku, čo stav roľníkov nesnesiteľným činí.

V tabáku sa zadusila. Vo-Félegyháze zvláštnym spôsobom zahynulo jedno 15 ročné dievča menom Tereza Banoš. V tabakovom sklade padla medzi tabakové stohy a tak nešťastlivo sa jej zaštiepila hlava medzi tabak, že sa zadusila. Onehdy našli jej mrtvolu, ktorá už veľmi narušená bola.

Samovražda jedného chlapca. V Makore jedon žiak zo štvrtej gymnaziálnej triedy menom Anton Gazdag spáchal samovraždu. On bol synom zvonara a večer miesto otca išiel na väžu, aby na večer zazvonil. Po zvonení na povraz malého zvončeka sa obesil. Príčinu jeho samovraždy istotne neznajú, len šípia, že od strachu pred zlým vysvedčením sa zavraždil.

Achilleion je na predaj. Naša kráľovna Alžbeta pred pár rokmi dala si vystaviť na ostrove Korfu krásny letný hrádek, ktorý nazvala Achilleio. Teraz, ako anglické noviny „Standard“ píše, v Athene sa rozšíril chýr, že kráľovna Alžbeta chce ten letný hrádek predaj. Obyvateľov ostrova Korfu ten chýr veľmi zamútil, lebo kráľová Alžbeta im mnohé dobročinné preuk zovala.

Zlodejská pani. Jeden úradník banku 29-ho marca oznámil policii, že Irena Petrovič vydatá Kozma, ktorá je s mužom rozbíšená, vykradla mu z fudi-lara päťdesiat zlatých. Policia tu ženskú vynašla, ktorá po dlhom tajičí uznala krádež. Tie peniaze našli v jej briede.

Alexandra Adlera zdrapili. Alexandra Adlera kupca to nástojiv z Moháča, ktorý pre veľké dlžoby a falošné smenky chcel utiecť do Ameriky, polícia v Hamburgu práve keď sedel na loď, zdrapila a zdržala.

Jedon privetivý krčmár a jeden ešte privetivejší hosť. Krčmár, ktorý v Budíne v Döbrentovej ulici pod 37 číslom má hostinec, je privetivý krčmár. To už i z toho vysvitá, že keď 28-ho marca jedon po parský oblečený, asi 40 ročný hosť do jeho krčmár zavítal a dobre sa raobedujúc s tou prosou sa k nemu obrátil, aby mu dal miesto, kde by si môhol odpočinúť, lebo že vraj z ďalekej cesty prišiel, zaiedol ho do svojho pobytku, ponukal mu pohovku. Hosť bol za to veľmi poďakčným a vyslovil sa, že čaká jedon telegramm. Krčmár odišiel preč z domu a keď sa vrátil, hosť už bol zmizol a nie len že mu nezaplatil za obed, ale ešte vylamal krčmárovi kasňu a ukradol z nej 540 zlatých.

Smrtné pradlo. V Klobučicách tri práčky vdovy po nebohom Gabrielovi Barošš — jako sa odial píše — keď doma oprali biele háby, na voze išli ku rieke Váhu ich vyplákať. Kočič do rozvodného Váhu ďaleko zatiahol tak, že kone sa ponorili v hlbokú vodu a začali plávať, strhnúť za sebou i voz. Voz sa prevrátil a tri práčky zahynuly vo vode, len kočič horko ľazko vyplával. Kone a háby vyliaty Váh so sebou zachvatil.

Kurrentovaný šachter. Okresný súd vo Varašdine po krajine kurrentuje Samuela Klein 78 ročného šachtera a modlenika, ktorý viacej trestu hodných skutkov spáchal. Ten rituálny mäsiar okrem židovskej reči hovorí po nemecky, anglicky, francúzsky, runušsky, maďarsky ba ešte i španielsky, čo je trochu podozrivé. V tom ožežniku ne i spomenuto, že čo za trestu hodné skutky obviňujú Samuela Kleina a veru tak okolo židovskej Veľkej noci toto podozrivé tajeie môže zavdať príčinu na všeliake myšlienky.

Smrtný súboj. V Berlíne Kesselhodt námorný poručík a Zenker pravotár blízko Potsdamu išli na súboj na pištole, ktorý pre Zenkera bol smrtným. Zenkerovi totiž, keď druhý kráľ nabíli pištole, guľka zaryla sa do prsa ten nešťastlivý na skutku zomrel.

Pohanský biskup. Do predošlého roku nezna i sme len katolíckych biskupov, ktorí sú zákonití nápadníci apoštoov Ježiša Krsta. Teraz už aj pohanský biskupov máme asice od toho času jako doba civilného sobáša nastúpila. Snáď sa ma pytaš drahý priateľu, že čo sú to za ľudia a čo je ich povolanie? Za veľký plat na to by mali dohliadať, aby to nové matrikárske a civilné sobáš riadne do života uvedené byly. O takomto pohanskom biskupovi bola keď 28. marca aj v krajinskom sneme Ferdinand Szederkényi

interpeloval ministra Perczeia, že či mu je známo to, čo s dovoluje Ľudovít Okolicsányi inšpektor matrikársky v Hevešskej stolici. Spomenul Szederkényi medzi iným, že cela stolica sa ponošila iad tým, že Okolicsányiho za inšpektora vymenovali, ktorý nemá žiadnej kvalifikácie t. j. súcosti ku uradovaniu ale že veľkú súcost dokázal v kortošovaní; že pri mestských voľbách 24. marca v Jági vydržiavaných na škandál celého mesta po krčmách sa túlal, a že ho ľud vôbec len ci iným alebo *pohanským biskupom* menuje; uz svoj úrad nie tak ku dohľadaniu, jako kortošovaniu upotrebuje. Ved sme my vedeli, že uvedenie tých civilných alebo jako ich niekde menujú pohanských farárov a biskupov sotvaj má, iný cieľ, jako nových kortošov nadobudnúť k tomu aby ich pomocou židovsko-liberalé otroctvo i na ďalej udržané bolo.

Upovedomenie. Ľudová strana v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú ústrednú pisárň* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisárň* hneď upovedomilo o každom pohybe *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod napisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzajomnu službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokolvek to mena na prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlu i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľokolvek a čokoľvek by neкто písal, nikdy nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno veľk. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 3-ho novembra 1895.

Kraj. ústred. kancelária „Ľudovej strany“
v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

DOPIŠY.

Z Modor-Šenkvič.

(Dokončenie).

Tá nová liberálo-matrikárska-pudministerká vicinálka má dľa rozpočtu pána mešťanostu 140000 zlat. koštovať. Ponevadž ale do Šenkvič nie sú ani 4 kilometry, teda na každý kilometer padne 35000 zlatých. Jedon výtečný vyslanec, gróf Zselénszky ale, ktorý tej veci len rozumie, lebo i sám na vicinálku povolenie má, pred niekoľko dňami v snemovni dokázal, že žiadna dráha, ktorá cez rovinu vedie a väčšie mosty stavať nemusí, kilometerne od 23—25000 zlat. viac koštovať nemôže, áno, že už byly drahy aj po 18000 zlat. vystavené. A tá vaša vicinálka, pani modrania, nebude musieť ani „Križáň“ ba a i len hrobový kopec pre-

skočit, nebude musieť mosty ani len na palec vystaviť — ponač je ale liberálno-matrikárska-pudministerská, musí každý kilometer 35,000 zl. košovať! Či to budú ty liberálno-matrikárske zásluhy za každým kilometrom 10,000 zlatými odmeňované?! alebo, má to snáď pravda byť o tej 15 tisícovej oročke o čom po celom meste šepocú?!

A k čomu že bude tá vicinálka? Bude — vraj — mestská drevo vyvážať, bude vám do vašich hôr luftárov (hosfov) prinášať, ba že si aj víno odpredáte! Nuž ale susedkovia milí, koľko že toho dreva máte?! Za jeden mesiac čo by ste ho len po polienku v prvej klase na foteloch vozili vyvezie sa všetko, a potom? — potom bude tuším tá mašina modranský luft rozvážať a predávať! Že vám bude hosfov prinášať, to je pravda, všeliakých krivonosov totižto, lebo ich ešte málo (!) máte! že ale i víno vaše lepšie odpredáte, to je humbuk. Čo že zvíťazili pezincania so železnicou? Len tolko, že sa im ta hromada židov nahniezdila a povetrie začesnakovala, víno ale, ktoré rozhodne lepšie je, než modranské, ledva dakoľkými grošmi drahšie predajú.

Čo sa ale tých 50,000 zl. týka, ktoré páni repräsentanti z mestského majetku na akcie odhlasovali, o tých vám len tolko poviem, že s nimi zle šafarili, horšie, než ten neverný služobník, ktorý hrivnu pána svojho zakopal. Viete, čo ten už spomenutý gróf v snemovní povedal. To, že roku 1894. 81 vicinálok vystavené bolo, z ktorých len 9 platilo voláke úroky, 72 ale neplatilo žiadne. Jaké že vám dá úroky tá vaša, luft rozvážať majúca vicinálka?!

Ešte jedno: Jedna osvietená pani barónka bola tiež oslovená, aby sa predznačila na jednu 100 zlatovú akciu. Avšak ona súc opatrná a múdra neišla hneď na lep; ale listovne poradila sa svojho vysoko postaveného, samému Bánffymu príbuzného synáčka, ktorý jej takto odpovedal: Matko milá, jestli chcete 100 zl. vyhodit' neodvážam vás; o tom vás ale ubezpečujem, že ani kapitál jakživ naspät' nedostanete, ani žiadnych úrokov neuvidíte. — Modranski repräsentanti ale, ktorí i kostolu povinnú reparáciu chcú odškriepiť pre pekné oči svojho liberálneho pudministra i 50000 z kapitál ľahkomyselne nebezpečenstvu vystavia i každoročne 2500 zl. úrokov sa vďačne zrieknu! „Kto môže pochopiť — nech pochopí.“

Na druhú sobotu já veru zase zájdem do Modry na trh ale i na pol litrika, a čo sa noého dozviem, to opät' opíšem. Boh s nami! *Senkvičan.*

STARÁ-BYSTRICA 9. ma. c. 1886.

Velactená Redakcia!

Dňa 29. februára mali sme novú voľbu stoličných výborníkov, lebo prvejšia bola zničená. Liberálna stránka kandidovala p. Franca Horváth, p. Eduarda Gily, p. Juliusa Bánky a p. Michala Kóstka; naproti ale ľudová stránka kandidovala p. Štefana Kapallay, Jána Grében, Jána Kubica a Jána Svitek.

Ľudová strana pevno stála, a preto páni liberáli pred voľbou sišli sa na poradu. Táto porada bola dňa 22. febr. u p. nadlesného vydržiavaná, kde bol i pán služný prítomný; tam sa shromáždili všetci židáci z okolia, potom notári a matrikári, ba aj niektorí rychtári boli tam, čo sa tam ustálilo a uzavrelo, to neviem.

Po tej porade začalo sa kortešovanie, kortešoval rychtár Henrik Kohn, notári, matrikári, boženíci, židovskí faktori, ba aj na pomoc si vzali p. polesného z

Očadník. Sľubovali mnoho, len že ľud, vediac to slovenské porekadlo: že sľubovaného sa moc do vreca vmiestí, nechcel byť na liberálnu stranu; sľubovali drevo buky, trávu a t. d.; len že na darmo, ľud sa držal len svojho presvedčenia, stále zostal pri ľudovej strane; keď nemohli s dobrotou doceliť nič, obrátili včul s tým hrubším koncom, t. j. začali sa vyhrážať. Najväčšiu zásluhu v kortešovaní a vo vyhrázaní vydobil si staro-bystrický rychtár. Tento človek nemal pokoja ani vo dne ani v noci, vždy chodil hore-dolu a to pod tým titulom, že obziera zdáľž ľudia majú čisto v izbách; pri tejto príležitosti dovolil si aj zakortešovať, vyhrážal sa ubohým ľudom, že jak len najmenšiu nečistotu zbadá, hneď ich oznámi a budú na 10—20 zl. pokutovaní, na kňazov blúznil, hanebné a hnusné reči hovoril o nich, ba ešte sa aj vyhrážal, hovoriac: „De-kana, keď chcem, hneď ho pozbavím fary: kaplána — len jedno slovo odpíšem do Nitry — hneď ho dajú preč, a čo mi je kaplán, nech sa má na pozore, lebo ho dám zavreť.“ Židáci a židovskí faktori tak chodili po chalupách jako mravci.

Konečne prišiel deň voľby, mohlo byť 400; voličia ľudovej strany chceli voľst' k voleniu dôverníkov, avšak v tom skrže žandárov hatení boli, a tak len židáci, paraskí hajníci a pár sedliakov z liberálnej strany vyvolili dôverníkov. — Voľba započala sa o pol desiatej; započala hlasovať stránka liberálna, a keď z našej stránky chcel niekdo hlasovať nepripustili ho. Pri tejto voľbe židia mali všetko dovolené, kaplána jeden židák Ries chcel dať zatvoriť, keď si chcel pohár vody pýtať. Bolo už asi pol tretej, keď dovoleno bolo voličom ľudovej strany hlasovať, voličia len po jednom boli pustení, prv ale nežli by bol mohol pristúpiť k miestu hlasovania, musel preísť cez ruky 20 židákov, ktorí mu svoje cedulky zo všetkých strán ponúkali, ba mnohých ani ku dverám pripustiť nechceli.

Vidiac toto voličia ľudovej strany o pol štvrtej na jedno: „Poďme domov“ rozišli sa.

Liberálci dostali 108 hlasov a kandidáti z ľudovej strany 43.

Pravda.

ZO SKALICE.

Velactená Redakcia!

Naši páni liberáli a židia sa Vám nechajú srdečne poďakovať, že ste bol tak láskavý a uverejnil ste ten dopis o tej našej pôstnej zábavke. Na všetky strany Vás vychvaľujú, jak pekne to od Vás, keď ste Vy tých pánov professorov a učiteľov za ten ich liberálny kúsok tak vychválil. Od mojeho posledného listu sa niektoré udalosťi u nás prihodily a ponač naši páni rádi čítajú Kresťana, tak musím aj tie uverejniť.

V nedeľu to bolo 15. marca, pri pohárku vína — naši statoční hospodári a obchodníci sa sriekli, že ku židom na pálenku viac nepojdu — sme sedeli u Folyho. Má výborne skalické víno. Sedelo nás viacej, kmotor Krajaneč, švager Šiška atd. Medzi iným bol tam aj jeden bývalý politický švec, ktorý sa vyhrážal ľudovej strane, a že on toho dopisovateľa Kresťana vzvauškuje. Pravda nafakali sme sa všetci. Ti páni liberáli sú veľmi hrozni, len že sa ich nebojíme! Švager Šiška ale mu riekol: „Švagre, či vieš, čo nechal raz ten malý Kuba vybuchovať, keď sa mu tela ztratil? Nuž to, že keď ho najdu, nech mu ho nazpak odovzdajú, a keď sa nenajde, tak ho poručí pánom“

pátr. m. frant škár. „I ty švagre za tú tvoju vernosť, ktorú chováš ku tým židovsko-liberálnym zásadám dostaneš to, čo ti frant škári od Kubu.“ No ale chvála Bohu medzi našimi katolíckymi a evanjelickými občanmi sa len veľmi málo takých nachádza, ktorí by okolo liberálnych zajačích kožíek tancovali.

Deň slobody súc, tak sme išli i my ho oslavovať, a zase sme mali bankett, čili vlastenecké pohostenie. Opisovať ho nebudem, len toľko prezradím, že všetko bolo s cukrom pripravené. Prvú reč o „slobode“ držal p. Ján Mikulec „fi-kálsky študent“, a za príklad muža slobody nám predstavil Tarróczyho, predsedu nitrianskej volby. „Ili, en ačabačák!“ kričali sme, najviac ale pani židia a vychovavateľa. Napozatým pán Joškú Oblender vychvaloval pp. Bánffyho, Szalavszkého a Szulovského, čo zástupcov a hájiteľov — občanského práva a slobody. Poslali sme aj úctu a vernosť vzdávajúci dopis na pána Bánffyho, ktorého podobizeň sme si zapatrili, ktorú keď zazrel náš p. evanjelický farár, a videl jak má p. Bánffy málo vlasov dlhé fúzy, hneď aj jemu zo samého rovnocitu vypadaly vlasy a narastly fúzy. Bolo to v tom našom kostole šuškania, keď sme tie nové fúzy zazreli. Zuzky pohľadovaly za sukne, a Evy usmievaly sa. Hja, pekne fúzy veľký dóm-jem robia. Tak t da my nitriancania z tej novej tar-nócovskej slobody nie len to máme, že nás z meno-slovov voličov vyierajú, a za naše ľudové zásady utlá-čajú, ale máme aj pekne nové fúzy.

Vy ctený pane Redaktor prebývate v Judapešti, a jako sme čítali je tam k dostaniu taková mastička, — predávajú Csillag Anna, — od ktorej liberálnym pánom nie len vlasy ale aj rozum narastie; buď e tak dobrý, a pošlite nám pre našich liberálov pár funtov takej mastičky.

Keď žiadosti našej vyhoviete, naši židovsko-libe-rálni páni ra veky budú Vám povďační, ja ale ostá-vam s úctou vám oddaný.

Ján Polívka
starý súkeník.

Z TEKOVSKÉHO-SV.-KRÍŽA.

Sľachetný Pane!

U nás je ľudová strana, rozšírený „Krest n“ a všeličoho takého, čo by aj širšie obecnstvo zaujímalo, ale sa volajako učeným pánom písať ťaží a nám, roľ-nikom, sa to nedá.

Sdelím aj smutné, lež veru i radostné zprávy.

Medzi smutné udalosti patrí to, že sa tu u nás, i na okolí, volby na stoličných výborníkov, celkom bez najmenšieho vedomia voličov poprevádzaly, a tak, rozumie sa, tichúčko, potajomne, jako „po masle“ sami liberáli a nám úplne neznámi a nepriaznívi ľudia do sto ičného výboru sa podostávali. No, v d sa to druhý raz nestane!

Smutná udalosť je aj to, že naši mnohí spoluob-čania veľmi zhusta navští-ujú krčmu v pi nici na roz-pučenie odsúdeného, kde pijúc, karty hrajúc a Singerové káznicky a poučky načúvajúc, hynú jak na majetkoch, tak i na duši. Niektorí z nich už vstupujú do seba a lepšiu cestu mieňa nasledovať.

Ku najovším smutným udalostiam patrí to, naď-čím sme sa všetci katolíci pohoršili a rozhorčili, že dňa 29. febr. tedy už v pôste, vydržovali tunajší i okolí židia, tak rečeno pred oblokami osv. p. biskupa tanec. bul a huákani; a na tom báli boli i naši far-matringoš, podchvosinári, a najhlavnejší slúžny a iní

„páni v lkomozn,“ všetko to takrečeni dobrí katolíci, tancujú a vykrútajú: Lie až do rana. A o k čoru? Zajiste k u teniu sv. pôstu, k potešeniu osv. p. bi-skupa a kňazov a ku náboženskému povzbudeniu »sprostého« ľudu sedliackého!?

Nuž ale, nič nebýva tak zle, aby nebolo aj do-bre. . . . a tak veru aj na našich pôstnych bálovníkov prišla pomstva, zkeza jeruzalemská, čoho výsledok bude pre nás Križanov veľmi potešiteľný. A toto je tá radostná udalosť.

Jeden hodnoverný pán mi to následovne poroz-prával:

Tá izba, v ktorej sa ten u nás neslýchaný, ne-vídaný, pôstny bál vydržoval, je izba Kasína, ktorú izbu osv. p. biskup, z milosti darmo dáva, ešte i dre-vom na okur bezplatne za patruje. Keď sa o tom ži-dovskom báli p. biskup dozvedel, dal na javo predse-dovi Kasína svoje zazlenie, že izbu k takému cieľu prepustil a pýtal objasnenie, ospravedlnie. Predseda sa osvedčil, že on povolenie na tanec, bál, nedal a že sa židia v kasíne dľa svojej vôle usalašili.

Nad takýmto opovážlivým, bezočivým počínaním židovským sa všetci tunajší a okolí dobrí katolíci veľmi pohoršili, následkom čoho všetci kňazi, učítelia a horliví katolíci, údovia kasína, v počte asi 20-ria z kasína vystúpili.

Križania! Spoluobčania! Katolíci! Už je čas aby sme raz zo sna, z rlivenia povstali, oči si popretierali a jasne videi? Hore sa pod zástavu ľudovej strany, hore do katolíckeho kruhu, ktorý u nás už istotne bude Isto povedán, lebo jako som sa dozvedel, keď to osv. p. biskup baňskobystrický, Karol Rimely chce mať.

No ale ma už veru ruka bolí.

Druhý raz zas! Pán Boh nám pomáhaj, a dobre sa majte!

Križan.

HOSPODÁRSTVO.

Kynoženie polných myši.

Hospodárstvo veľmi je znebezpečené od polných myší, ktoré sú veľmi pahľtne a v hroznej miere sú v stave množiť sa. Spracú ony bez preberania ovocie všetkých dorábaných ze-lenín; ba ešte i korenné ovocie na pr. zemiak, mrkvu atď. Okrem tohoto i pôdu, v ktorej sú šťastlivé nachádzať sa, tak sem-tam po pre-vrhujú, že je ona sama diera tak, že keď človek, abo hovädo zvlášte v čas jasenný tade ide, za každým krokom hupne mu noha hlboko.

V hroznej miere sa množia. Ktoré v zime nevykapaly, hneď z počiatku jari sa paria: mladé sa vykotia každých päť týždňov; a tý mladé o dva mesiace tiež sú schopné plodu. Od jedného páru aj vyše dvesto potomkov vrtá pôdu v jaseň.

To je ešte šťastie, keď je jar mrazová, keď medzi nimi chytľavá choroba vypukne, keď nemajú dlhší čas čo hrýzť. Vtedy cez leto veľa škody nieto. Ležže toto bývajú príčiny i toho, že v daktorom roku nevideť ich toľko, jako obyčajne.

Tieto myši na zimu sa ľúbia do stodol ku slame prikmotriť: báraj mnohé len v diere prezimujú.

Najväčšiu škodu činia ony v oziminách, je-li zima ľahodnejšia. V tuhobe z toho sa živoria, čo si v lete nashromažďovali. Aj cez tú najtvrdšiu zamrznutú hrudu si prevrtajú diery, aby sa k ozimine dostať mohli. Je-li zima suchá a nie tuhá, z oziminy na jar skoro nič nezostane.

Aby si gazda odpomôcť mohol, musí túto pliahu pri každej príležitosti, v každej čiastke roku kynožiť, či sú veľmi rozmnožené, alebo nie. Čo sa pri oračke ľahko dá spraviť so psom, alebo s palicou; ktoré do diery vbehnú tie vyliat treba.

Keď sú kozle alebo stodoly vonku, a myši veľmi okolo nich obskulujujú, najlepšie je prikre hrnce do zeme zakopať tak, aby ich vrch zároveň zemou bol, dnuhá ale sa môže dať dakoľko zrníek zbožia. Aj hlboký prikreho brehu jarok vykoná tú službu.

Z paštek najlepšie môžem odporúčať tú, ktorá je k dostaniu pod týmto nápisom: Rechenberger & Sohn, Deutsch Katharinenburg bei Oibernau (Sachsen); sto kusov stojí len 4 zl. 77 kr. už s poštovými útratami. Nastavenú pastku treba denne aspoň dvakrát preskúmať.

Jed je tiež výsledkový prostriedok, ale nebezpečný tak, že neraz od polnej škody väčšej je prameňom.

Predsá ale jesti by kto na základe povolenia vrchnosti prišiel k jedu, a s ním zbožie napustil, nech nasledujúcu radu má pred očima. To zbožie jedom napustené nech vloží do ruky i tie veľmi širokej, alebo medzi dve škrydly nech dá asi 3 cm. tri-štyri kamienky, tak že medzi škrydlami škara je. A tieto nástroje prídu pod zem ale len asi na dva cm., ale tak, aby z vonku sa mohlo od jedneho konca alebo boku dnuhá pozreť. Lebo myš z vonku vbehne za zrnom do škary.

Veľmi k odporúčaníu je i to, aby gazdovia šanovali i tie zvierence, ktoré myši kynožia, také zvierá je na pr. i jež, ktorý nielen na poli, lež i v dome je ortelom smrte pre myši, od ktorých chutnejšej pečienky on nezná, a preto i striehne na ne; a človek by si ani nemyslel, jak obratno sa on vie za ňou hodiť.

Dobrá rada je hotový groš; preto som i ja tieto riadky na papier dal.

Jozef Jedla.

VYOBRAZENIE

Všetci máme tú dobrú obyčaj, že, na koľko možno, vyhýbame lekárovi a fiškálovi, jestli ho nemáme zapotreby. Lebo veru potrebovať musieť lekára a fiškála, není příjemnou vecou. Dve věci sú na svete k nevystaniu: pravota a nemoc. Pravotenu ešte sa len dá nejakou odpomôcť, lež nemoc, to je už o mnoho nebezpečnejšia vec. Ján Veľký už práve dva mesiace trpel na lámanie hlavy, pokým sa odhodlal, že pojde k lekárovi, ktorý pilulkami krmí svet. Odpravovala ho aj žena na túto nútenú cestu a dostavili k starému dochtorovi, ktorý práve v tomto okamžení rozmýšľa, že s jakým receptom by potrápil žalúdok pána Jána Veľkého. Ján Veľký zúbožený sedí na stoličke a hrozne slubuje, že ešte i ten recept vďačne užije, len nech mu pomôže. Postavy starých olejov maľovaných obrazov, sadrové sochy dívajú sa na nemocného zlej vôle, len umrlčia hlava sa osmeľuje vyškerovať nad ľudskou krehkosťou.

ODKAZY REDAKCIE.

Lopér. V. P. J. M. Váš dopis sme dostali; ponevác ale te-rážšie číslo našich novin už bolo zaplnené, v budúcom čísle doza-ista príde. Dostali sme i 10 zl. predplatok a i 5 zl.

Gladbach. S. Sý. Predplatok 4 m. a 10 fenig. sme dostali a noviny Vám riadne pôjdú.

Malacky. Dr. J. D. Dlhšie časy som bol nemocný; za ten čas iný redigoval Kresťana, preto o vašom liste a dopise nemám vedomosti, ale popozieram, či sa nekeď nenajde a potom ho upotrebím.

Nagy-Bobrócz. V. R. Vašu dopisnú kartu sme dostali, tak ju síce nemôžeme uverejniť jako je písaná; ale majte trpezlivosť, príde i na tých mráz.

Ilava. M. M. Listy bez podpisu neberieme do povahy.

Skalica. A. H. Váš článok ešte v marci zaslaný upotrebíme.

Svätý-Križ. A. B. Váš dopis sme dostali, ale ho tak nemôžeme uverejniť, ale náležite ho musíme prehliaďnúť a až potom môžeme o ňom náš úsudok vysloviť.

Vráble. J. G. Vašu dopisnú kartu sme dostali, ale z viacej príčin nemôžeme ju uverejniť. Po druhý krát také věci píše v zapečadenom liste, a nie na otvorenom listku.

Lom. O. R. V budúcom čísle. Srdečný pozdrav!

Budapešť. J. Fr. Váš list sme dostali, ale zaslaný verš by sme najprv náležite opravili museli, keď by sme ho chceli upotrebíť.

Osusko. J. D. Nedajte sa myliť ani strašiť; ani sto notárov, ani sto služných, ani tisíc ministrov nemôže nikomu zakázať, alebo zabrániť, aby nečítal a si nedržal také noviny, jaké sa mu ľubia. V Uhorsku je každý slobodným občanom, a môže to čítať, čo sa mu ľubi; do tej věci žiaden notár, alebo jakýkoľvek pán nemá práva sa miešať; to vás len strašia; veď i my sme len takí občania jako i vy, ani mak nemáme viacej práva, jako i ten najposlednejší človek v Uhorsku; a prečo že nám nikto nesmie brániť, aby sme nečítali a si nedržali také noviny, jaké sa nám ľubia?

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poš-tára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykona. Úradná reklamácia má ten osov, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomysle.

Knižná polica.

„*Dom a Škola*.“ Dobrá kresťanská výchova musí byť všetkých nás prvou starostou. Preto aj prostriedkov k dobrej výchove musíme hľadať. Jedným z takých prostriedkov je dobrý vychovateľský časopis. Jediný náš vychovateľský mesačník „*Dom a Škola*“ prináša zvlášte v poslednej dobe články rozmanité a výborné, preto ju všetkým pp. farárom, pp. učiteľom aj rodinám odporúčame. Zvedeli sme, že najmä katolícke učiteľstvo časopis ten málo odoberá; pokiaľ „*Dom a Škola*“ je vedená duchom kresťanským — a to zaiste je — a pokiaľ neobráža našu cirkev katolícku — a to dosiaľ neurobila — potiaľ nenie príčina, aby ju katolícke učiteľstvo neodoberalo. Nesmieme dopustiť, aby sa z dačoho mohlo zatvárať, že katolícky učiteľ je menej vzdelaný a pre školu menej zaujatý. „*Dom a Škola*“ stojí roč. 2 zl. 50 kr., za pol roku 1 zl. 25 kr. a možno ju objednať s adresou: „*Dom a Škola*“ v Ružomberku, *liptovská stolica*.

Novinky žartovné „*Herko Páter*“ rečené vrele odporúčame slovenskému ľudu, vychádzajú ony každý týždeň, a stoja ročite len 2 zl. Redakcia „*Herko Pátra*“, *Budapešť IV. Zsibbárus ulica 7.*

„*Kto má pravdu*.“ sošit.
Ako založíme „*gazdovsko-potravný a úverný spolok*?“ Sostavil *Andrej Hlinka*, farár sliacanský, predseda trojsliacanského gazdovsko-potravného a úverného spolku.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.80—7.10 zl. Raž 6.35—6.45 zl. Jačmeň a krm 4.80—5.00 zl. do páleníc 5.25—5.90 zl. na várku 6.00—7.00. Oves: 6.25—6.55. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.30—5.60. Vo Viedni každý mc. o 50 korov drahší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno 9.00—10.00. Kopopné semeno: 9.00—9.25.
3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.00—8.50; tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.00—8.50, tarkavá 6.00—6.25. Šošovica 8.00—12. Hrach 8.50—9.50. Čistý 10.00—12.25 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 16—17. Burgyňa 2.00—2.20. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—4.00. Paprika 1.35—1.40 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00—2.90. Slama. Na postielanie: 1.20—1.35. Žup 1.60—1.80.
6. Siatie: Červená datelina 30—40. Lucerna 30—40 zl. Jarní ladník 5.50—6.00 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: a: 355 nospodárskych volov; 155 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 340—410 zl. Dojné kravy: za jeden kus 65—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4280 kusov oviec. Ceny: 10—13.00 zl. za páru, a 13—16 kr. za živý kilo. Sviňský trh. za kilogram 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkavý: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 30—35. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Sianina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

TLAČIAREŇ

„SVÄTEHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená. najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma. a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.

== BUDAPEST, ==

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

RÉTAY a BENEDEK

PRED TÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviece, ligotavé sviece, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

KREŠŤANIA!

Bieda je, keď potrebuješ peniaze, a nemáš! Čo budeš robiť? Pôjdeš si požičať. Ak trafiš na poriadneho človeka, je dobre, ale ak trafiš na úžerníka, beda ti! Aby si sa tohoto nemusel báť, choď alebo piš do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici
tam ti dajú peniaze, či na smenku (veclu) či na obligáciu.
Bieda je, keď máš zgzdované groše, a nevieš, kam si ich uložiť,
aby si one neprišiel. Choď a daj, alebo pošli ich do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici,
choď, alebo pošli do tej filiálky, kde ti je bližšie, u nej sú ti groše
isté, lebo má 400,000 zl. svojho kapitálu a 1.700,000 cudzích
peňazí, a dá ti dobrý úrok (interes).

Bieda je, keď máš či dolláre, či ruble, či akýkoľvek inakší peniaz,
a chcel by si ho premeniť, a nevieš kde, choď alebo pošli si ho do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne a či v Senici
tam ti ich hneď premenia, a neoškodia ta.
Tedy, či si chceš peniaze požičať, či uložiť na interes, či premeniť,
obrat sa len do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici
tam ta vďačne a chytro obslúžia.